

Indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina.

Indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina ni indwara zandura binyuze mu mibonano mpuzabitsina idakingiye yaba ikorewe mu gitsina, mu kibuno cyangwa mu kanwa.

Ni izihe ndwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina zikunze kubaho?

Mburugu, Imitezi, Uburagaza, karamidiya, Heripesi ifata mu myanya ndangagitsina, Tirikomunasi, Umwijima wo mu kiciro B, Kanseri y'inkondo y'umura (HPV), na Virusi itera SIDA.

Ni ibihe bimenyetso by'indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina ku mugabo?

Abagabo bashobora kugira ububare bwinshi mu gihe bihagarika, ndetse bakaba bashobora kubona amashyira asohoka mu muyoboro w'inkari, udusebe cyangwa ibibyimba bitewe n'ubwoko bw'indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina arwaye. Urubyiruko rukiri ruto rukeneye kugirwa inama yo kujya kwivuza hakiri kare mu gihe babonye ibi bimenyetso.

Ni ibihe bimenyetso by'indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina ku mugore?

Umugore ashobora kugira ibibyimba cyangwa udusebe ku myanya ndangagitsina, kuribwa cyangwa kubyimba mu kiziba cy'inda, amatembabuzi adasanzwe asohoka mu gitsina, kwishimagura mu gitsina, ububabare bwinshi mu gihe cyo kwihagarika cyangwa kubabara mu gihe cy'imibonano mpuzabitsina bitewe n'indwara zandurira mu mibonano

mpuzabitsina arwaye. Urubyiruko rw’abakobwa rukiri ruto, bakeneye kugirwa inama yo kujya kwa mu ganga hakiri kare mu gihe babonye ibi bimenyetso.

Kudakora imibonano mpuzabitsina nibwo buryo bwiza cyane bwo kwirinda gutwara inda n’indwara zandurira mu mibona mpuzabitsino bubereye urubyiruko.

Ni ibihe bimenyetso by’indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina?

Bimwe mu bimenyetso by’indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina:

- Kuribwa mu kiziba cy’inda no kuva atari igihe cy’imihango ku bakobwa/abagore.
- Kugira amashyira cyangwa amavangingo adasanzwe mu gitsina nokubabara igihe wihagarika.
- Ibisebe bibabaza cyangwa bitababaza ku gitsina, mu kibuno cyangwa mukanwa.
- Kugira uburyaryate cyangwa uburibwe mu gitsina.
- Kubyimba agahu gatwikira amabya ku bahungu/abagabo.
- Kugira umuriro no kuribwa mu gihe cy’imibonano mpuzabitsina.

Uko wakwirinda indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina:

- Uburyo bwiza, bwo kwirinda indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina ni ukwirinda imibonano, iyo mu kanwa n’iyo mu gitsina.
- Kwifata kugeza ushinze urugo.
- Gukoresha agakingirizo buri gihe kandi neza, igihe kwifata byakunaniye.
- Kwipimisha indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina na virusi itera SIDA.
- Kutagirana imibonano mpuzabitsina n’abantu benshi.
- Kugira amakuru ahagije ku byerekeranye n’indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina.
- Kwirinda gukoresha ibiyobyabwenge.
- Kwirinda gukora uburaya no gukora imibonano mpuzabitsina nashuga dadi cyangwa shuga mami.
- Ku bakobwa kwirinda gukoresha amasabune n’amavuta ahumura, imibavu ndetse na za puderi mu myanya ndangagitsina.
- Kwikiyesha ku bagabo.
- Kwitondera gukora imwe mu migenzo gakondo nko gukazanura n’ibindi.

Izindi nzira zo kwirinda indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina kubayikora harimo:

- Gukoresha agakingirizo igihe cyose hakoze imibonano mpuzabitsina.

- Kwisuzumisha n'uwo mwigura kubana.
- Kudaca inyuma uwo mubana kandi nawe akaba ataranduye.
- Kudatizanya ibintu bikomeretsa (urushinge cyangwa urwembe) bishobora kuba byagiyeho amaraso y'umuntu ufite ubwandu.
- Ku mubyeyi ubana n'ubwandu bw'agakoko gatera SIDA agomba gufata imiti igabanya ubukana mu gihe atwite no mu gihe yonsa kugira ngo atanduza umwana ako gakoko ka HIV.

Uko indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina zikwirakwizwa:

- Zandura zinyuze mu gitsina igihe habayeho imibonano mpuzabitsina idakingiye.

- Zishobora kwandura habaye imibonano mpuzabitsina idakingiye ikorewe mu kibuno cyangwa mu kanwa.
- Izo ndwara ababyeyi bashobora kuzanduza abana babatwite, bababyara cyangwa babonsa.
- Zishobora kwandurira mu guhuza amaraso hagati y'uwanduye n'utanduye.
- Zimwe muri izo ndwara nk'imitezi, tirikomonasi n'izindi zishobora kwandurira mu isuku nke cyangwa kutamenya uburyo bwo gusukura imyanya ndangagitsina n'imyenda y'imbere cyane cyane ku bakobwa n'abagore.

Agakoko gatera SIDA.

Indwara ya **SIDA** iterwa na virusi yitwa HIV (Human Immunodeficiency Virus) mu ndimi z'amahanga. Iyi virusi iyo igeze mu mubiri yica abasirikare barinda umubiri. **HIV** ni agakoko gasenya ubwirinzi bw'umubiri kakazahaza uturemangingo (**cells**) zibugize.

Virusi itera SIDA ni virusi yandurira mu nzira nyinshi zitandukanye harimo imibonano mpuzabitsina, kuyanduza umwana avuka cyangwa yonka ndetse n'ubundi buryo bwinshi burimo gutizanya ibikoreshe bikomeretsa.

Sida yandurwa ite?

Virusi itera Sida iba mu masohoro, amaraso, no mumatembabuzi y'igitsinagore.

Yandurwa mu buryo bukurikira:

Mu mibonano mpuzabitsina idakingiye: Umuntu ukora imibonano mpuzabitsina idakingiye n'undi ufite virusi itera sida arayandura.

Guhabwa amaraso: Guhabwa/guterwa amaraso yanduye bahabwa bari kwa muganga.

Gusangira inshinge: Sida yanduzwa no gusangira inshinge, mugihe utewe urushinge rudasukuye ruriho amaraso y'umuntu wanduye.

Umubyeyi ayanduza umwana: Umubyeyi wanduye ashobora kwanduza umwana we mu gihe atwitwe, abyara cyangwa yonsa.

Icyitonderwa: Sida ntabwo yandurirwa muri ubu buryo bukurikira: **Guhoberana**, **kuramukanya**, **gusangira ibiryo**, **kurarana n'uyirwaye**, **mu mwuka duhumeka**, **mu mazi**, **kuribwa n'umubu** cyangwa **utundi dukoko**.

Ibimenyetso byakwerekira ko wanduye agakoko gatera SIDA.

Ubusanzwe hababwo ibyiciro bitatu bya Virus itera Sida ndetse na SIDA muri rusange; iyo umuntu acyandura, ntagaragaza ibimenyetso ndetse n'icyiciro cya nyuma ari nacyo umuntu yakwita indwara ya SIDA.

Icyiciro cya mbere aricyo cy'ibanze:

Iyo umuntu acyandura.

Abantu benshi bagira ibimenyetso bijyanye no kurwara ibicurane uretseko hari n'abandi benshi batagira ibimenyetso na mba.

Bimwe mu bimenyetso bikunze kuboneka:

- ❖ Guhinda umuriro.
- ❖ Kuzana ibihari no kwishimagura ku mubiri.
- ❖ Kuribwa mu muhogo.
- ❖ Kubira ibyuma nijoro.
- ❖ Gukonja.
- ❖ Kunanirwa, cy'gukora wumva unaniwe.
- ❖ Kuzana ibisebe mu kanwa.
- ❖ Kuzana ibibyimba mu kwaha, mu mayasha, mu ijosi n'ahandi.

Ibi bimenyetso bigaragara guhera mu byumweru bibiri (2) kugeza ku byumweru bine (4) bamaze kwandura agakoko gatera sida.

Ufite ibi bimenyetso ntiyahita avugira ko yanduye, kuko bishobora guterwa n'izindi ndwara, niyo mpamvu ari byiza kwihutira kwisuzumisha kugirango umenye ukuri.

Ikigero cya kabiri aricyo bita Clinical Latency Stage:

Igihe cyo kutagaragaraza ibimenyetso.

Muri iki gihe agakoko gatangira kwiyongera mu mubiri, aho umuntu aba afite agakoko gatera sida mu mubiri we ariko **ntagaragaze ibimenyetso**, gusa virusi iba irimo kwiyongera buhoro buhoro. Iyo wabimenye ugatangira gufata imiti, umunsi ku munsi, ushobora kumara imyaka n'imyaka ubana n'ako gako utarafatwa na Sida.

Ikiciro cyanyuma kiganisha kuri Sida: Progression to Aids.

Igihe cy'indwara ya Sida.

Iyo abantu badafashe imiti igabanya ubukana bw'agakoko gatera SIDA, virusi igenda imunga umubiri wabo, kugera aho iwushegesha, ya virusi ikagera kucyo bita Sida.

Bimwe mu bimenyetso bigaragaza ko umuntu atangiye kurwara SIDA harimo:

- ❖ Gutangira kunanuka cyane.
- ❖ Kurwara umusonga, na candidiasis yo mu muhogo.
- ❖ Kurwara indwara zo mu myanya myibarukiro.
- ❖ Umuriro no kubira ibyuya nijoro.
- ❖ Kuruha bikabije.
- ❖ Ibibyimba bidakira mu kwaha, mu mayasha ndetse no mw'ijosi.
- ❖ Guhitwa bidakira, bimara ibyumweru n'ibyumweru.
- ❖ Ibisebe cyangwa ibibyimba ku munwa, mu kibuno no ku bice byihariye.
- ❖ Kwibagirwa, kwiheba, n'izindi ndwara zifata mu bwonko.

Ibi bimenyetso nabyo bishobora guterwa n'izindi ndwara, niyo mpamvu kwisuzumisha aribyo byakubwira niba mu by'ukuri waranduye agakoko gatera sida, bityo bikaba byatuma ufata ingamba mu kwirinda, cyangwa kumenya uko wabyifatamo ubaye waranduye, ukaba watangira gufata imiti irwanya ako gakoko.

Indwara z'ibyuririzi.

Kubana na virusi itera SIDA ubwabyo ntibyica ahubwo indwara zibyuririzi nizo zica abantu babana n'ubwandu bwa SIDA. Indwara z'ibyuririzi zirindwa no gufata imiti igabanya ubukana bwa virusi itera SIDA. Iyo umuntu adafata imiti neza virusi ikomeza gukura cyane ikanabyara izindi zikomeza guca intege ubwirinzi bw'umubiri maze microbe zose ziza mu mubiri zigatera indwa.

Mu ndwara z'ibyuririzi zikunze kugaragara harimo:

- Igituntu.
- Candida.
- Umusonga.
- Toxoplasmosis.
- Mugiga, n'izindi nyinshi.

Isuzuma ry'agakoko gatera sida.

Agakoko gatera SIDA gapimwa mu maraso ndetse vuba aha haje n'uburyo bwo kugapimira mu kanwa.

Agakoresho kihuta mugupima virusi itera SIDA kitwa "**HIV Rapid Test**" karimo gukoreshwa.

Kwipimisha n'ingenzi cyane ku muntu wese kuko bituma umenya uko uhagaza wasanga urwaye ugafata imiti hakiri kare.

Kwirinda agakoko gatera sida.

- **Kwifata** “Impano nziza y'uwo nkunda”.
- **Ubudakemuka** “Umuringa nambariye uwo nkunda”.
- **Agakingirizo** “ingabo itanyeganyezwa”.
- Kwirinda imibonano mpuzabitsina idakingiye.
- Kwita k'umugore utwite afite aka gakoko.
- Gufata imiti irinda aka gakoko nyuma yuko waba waryamanye n'ukarwaye (**pep**).
- Gufata imiti irinda aka gakoko k'umuntu ufite ibyago byinshi byo guhura na hiv (**preep**).

Ibi ntibitera sida.

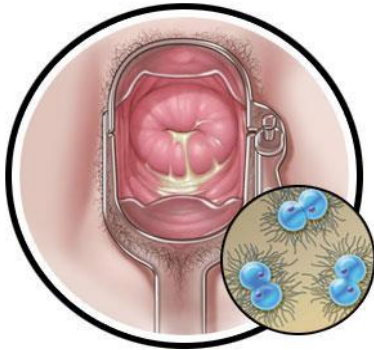
- Gukoranaho bisanzwe cyangwa kuryama mu cyumba kimwe n'uwanduye agakoko cyangwa indwara ya SIDA ntibikwirakwiza ubwandu.
- Ntishoboka ko umuntu yakwandura agakoko gatera SIDA kubera ko yakoresheje ibikombe, amasahani uwanduye agakoko gatera SIDA yakoresheje, basangiye ibiryo cyangwa se amazi.
- Guha akato abanduye agakoko cyangwa indwara ya SIDA ni ubunyamaswa no kubura ubumuntu.
- Guha abanduye cyangwa abarwayi ba SIDA indyo yuzuye isukuye n'amazi meza bagenewe ni igikorwa cyiza cyo kwishimira.

- Abanduye agakoko cyangwa indwara ya SIDA bakeneye urukundo, kwitabwaho no gushyigikirwa.
- Gusangira n'abavandimwe n'inshuti bituma gushaka kurya byiyongera bigatuma agira ubuzima bwiza.

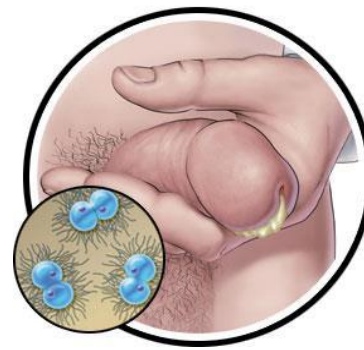
Indwara y'imitezi (Gonorrhoea).

Indwara y'imitezi iterwa nagakoko gato kataboneshwa ijisho kitwa “**Neisseria Gonorrhea**” mu ndimi z'amahanga. Ikaba ikura ku buryo bworoshye iyo igeze ahari ururenda mu mubiri. Bivuze ko iyi mikorobi ikura cyane iyo igeze mu myanya ndangagitsina y'umugore, mu nkondo y'umura, mu mura, no mu miyoborantanga, ku bagore. Ku bagabo yororokera cyane mu muyoboro w'inkari, ari naho hanyura amasohoro. Iyi bagiteri kandi ishobora no gukurira mu kanwa ku bakora imibonano mu kanwa, mu kibuno ku batinganyi, no mu muhogo.

Umugore

Umugabo

Ibimenyetso by'indwara y'imitezi.

Umugore n'umugabo bagaragaza ibimenyetso by'imitezi kuburyo butandukanye ariko abagore ntabwo bakunze guhita bagaragaza ibimenyetso.

Bimwe mubimenyetso by'imitezi ku bagabo:

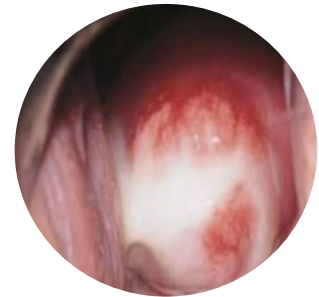

- Mu gitsina hasohokamo ibimeze nk'amashyira bishobora kuba nk'umweru cyangwa umuhondo uvanze n'icyatsi.

- Kokerwa uri kwihagarika / kunyara.
- Kubabara amabya ndetse no kubyimba igitsina.
- Kokerwa mu muhogo iyo ukoresha ururimi mu gitsina cy'umugore.
- Kubyimba mu muhogo.
- Guhinda umuriro, gutengurwa, kugira isereri ndetse no kuruka.
- Umugabo urwaye mu kibuno arababara ndetse yava kwituma akumva atarangiza.

Ku bagabo akenshi ibimenyetso biza hagati y'iminsi 2 n'iminsi 14 nyuma yo kwandura.

Bimwe mubimenyetso by'imitezi ku bagore:

- Gusohora ururenda rusa n'amashyira kandi rufite umuhumuro mubi mu gitsina.
- Kubabara mu kiziba cy'inda.
- Kubabara cyangwa kokerwa mugihe uri kwihagarika/kunyara.
- Gutukura amaso bikabije.
- Kuva amaraso mu gitsina adasanzwe kandi utari mu gihe cy'imihango.
- Kubyimba ibice by'inyuma by'igitsina.
- Kubabara mugihe uri gukora imibonano mpuzabitsina.
- Kokerwa mu muhogo, iyo ukora imibonano mu kanwa.
- Kubyimba mu muhogo.
- Guhinda umuriro, gutengurwa, kugira isereri ndetse no kuruka.

Ku bagore benshi ibimenyetso biza bidakanganye ku buryo byijyana utanabimenye ko byari ibimenyetso by'indwara.

Uko imitezi yandura.

Indwara y'imitezi yandurira aha hakurikira:

- Mu mibonano mpuzabitsina yaba isanzwe, iyo mukanwa ndetse niyo mu kibuno.
- Umugore yanayanduza umwana amubyara.

Ingaruka z'indwara y'imitezi.

Gufata miti neza bikiza indwara y'imitezi ariko iyo umuntu ativuje neza, indwara y'imitezi ishobora kumutera ingaruka harimo ubugumba, gutwitira hanze ya nyababyeyi, kurwara indwara y'ifumbi no kuribwa mu kiziba cy'inda bihoraho.

Indwara y'imitezi kandi ishora gutera umuntu:

- Ibibyimba byo muri nyababyeyi.
- Kuvamo kw'inda ku mugore utwite.
- Kubyara umwana utuzuye k'umugore utwite.
- Kubabara mu ngingo ndetse n'ibiheri ku ruhu.

Kwirinda indwara y'imitezi.

Bumwe muburyo bwizewe bwakurinda kwandura imitezi:

- Kwifata.
- Kwirinda gukora imibonano mpuzabitsina idakingiye.
- Kwivuza hakiri kare mugihe ukekako warwaye imitezi.
- Kwisiramuza ku bagabo.

Abagore batwite nabo bakwiye gusuzumwa indwara y'imitezi kugirango batazanduza abana babo.

Indwara ya mburugu (Syphilis).

Mburugu (Syphilis) ni imwe mu ndwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina, ikaba iterwa n'agakoko ko mu bwoko bwa “**Treponema Pallidum**” mundimi z'amahanga, aka gakoko umuntu akandura iyo akoze imibonano mpuzabitsina idakingiye n'umuntu ufite iyi ndwara cyangwa umubyeyi utwite akayanduza umwana.

Iyi ndwara ishobora gutera ibibazo bikomeye, iyo itavuriwe ku gihe.

Ibimenyetso byakwereka ko urwaye mburugu (syphilis).

Indwara ya mburugu irimo icyo twakwita nk'ibika bine bitewe n'icyiciro cy'uburwayi umuntu aba agezeho arwaye, ukongeraho iyo umwana ashoro kuvukana. Ibyo **byiciro** ni icyiciro cya mbere cya mburugu (**Primary Syphilis**), icyiciro cya kabiri (**Secondary Syphilis**), icyiciro cyitwa (**Latent Syphilis**) ndetse n'icyiciro cya gatatu (**Tertiary Syphilis**). Ibi byiciro byiyongeraho iyo umwana avukana (**Congenital Syphilis**).

Icyiciro cya mbere cya mburugu (Primary Syphilis): Icyiciro cya mbere cya mburugu akenshi giterwa n'ubwandu umuntu akura mu gukora imibonano mbuzabitsina n'umuntu wanduye. Ugereranyije hagati y'iminsi 3 na 90 umuntu ayanduye, agasebe bita **chancre** cg **uduheri** duto turetsemo amazi ducika aho udukoko twinjiriye.

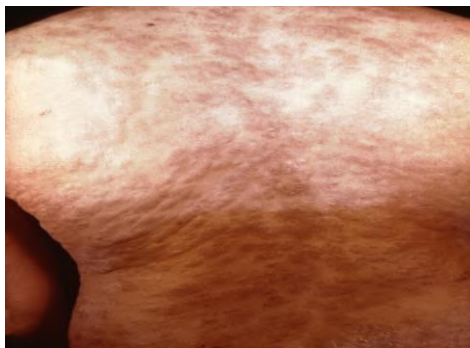

Chancre cg **uduheri** duto turetsemo amazi, ariko tutababaza.

Akenshi aka gasebe ntikaba karyana. Mu bantu bafite agakoko gatera **SIDA** hashobora kuza udusebe twinshi. Ahantu akenshi aka gasebe kaba gaherereye ni aha hakurikira; ku **gitsina cy'umugabo**, ku **nkondo y'umura** (ku bagore), hafi y'**ikibuno** (akenshi ku bagabo bahuza ibitsina n'abandi bagabo).

Ku nshuro ya mbere (1) haza igisebe kimwe ku mubiri bitewe n'aho agakoko gatera mburugu kinjiriye mu mubiri bwa mbere. Ku bagore, gikunze kuba ku nkondo y'umura naho ku bagabo kikaza ku mutwe w'igitsina. Iki gisebe kiba ari kimwe kandi ntikiryana ndetse ngo nta nubwo ugifite yumva yagishima. Iki gisebe gishobora kumara hagati y'ibyumweru bibiri kugeza ku byumeru 3 cyikikiza nta miti umuntu afashe.

Icyiciro cya kabiri cya mburugu (Secondary Syphilis):

Icyiciro cya kabiri cya mburugu kiza hashize ibyumweru 4 kugera ku 10 nyuma y'ikicro cya mbere (iyo umuntu atavuwe). Ni icyiciro kimenyerewe kugira ibimenyetso bitandukanye cyane cyane ku ruhu. Ibindi bimenyetso ni nko **guhinda umuriro, kubabara mu nkanka, gutakaza ibiro, gupfuka umusatsi** ndetse no **kugira umutwe**.

Icyiciro cyo hagati (Latent Syphilis): iki ni icyiciro umuntu aba afite ibizamini byo kwa muganga byerekana ko afite udukoko twa mburugu mu mubiri we ariko nta bimenyetso by'indwara.

Ku nshuro ya 2, nyuma y'ibyumweru 4 kugeza ku byumweru 10, umaze kwandura, umubiri usesa ibihari byinshi kugihimba, ku maboko n'amaguru bitumbye cyangwa se bisa n'ibishashe by'umutuku ndetse birimo amashyira. Muri aya mashyira haba harimo twa dukoko dutera mburugu. Ibi bikurikirwa no kugira **umuriro mwinshi, kubabara mu muhogo, kubabara umutwe, kunanuka,** ndetse no **gutakaza umusatsi**.

Icyiciro cya gatatu cya mburugu (Tertiary Syphilis): Umuntu agera ku cyiciro cya gatatu cya mburugu hashize imyaka guhera kuri 3 kugera kuri 15 yanduye indwara ya mburugu. Icyi cyiciro kirimo amoko atatu bitewe n'ahantu iyi ndwara iba yibasiye; **Gummatous Syphilis** irangwa no kwangirika bikomeye k'uruhu. Ubundi bwoko ni mburugu yo mu **bwonko** ndetse na mburugu yo mu **mutima**. Iyo umuntu atavuwe, kimwe cya gatatu cy'abantu banduye mburugu bagera mu cyiciro cya gatatu. Abantu kandi bafite mburugu yo mu kicro cya gatatu mbi baba babasha kuyanduza abandi.

Ku nshuro ya 3, nta bimenyetso umurwayi agaragaza uretse hakoze ibizamini bigaragaza ko yanduye. Muri iki gihe, aka gakoko kaba gasa n'agasinziriyemo mu mubiri.

Mburugu ivukanwa (Congenital Syphilis):

Mburugu ivukanwa ni mburugu umubyeyi w'umugore aba yanduye umwana we mu gihe amutwite cyangwa se amubyara.

Bibiri bya gatatu by'abana bayivukana nta bimenyetso baba bafite. Ibimenyetso rusange abana bavukanye mburugu bagenda bagira uko imyaka yicumana harimo nko **kubyimba umwijima n'urwagashya, kugira umuriro** ndetse n'**indwara z'ibihaha**.

Ku nshuro ya 4, mburugu yigaragaza nyuma y'imyaka 3 kugeza ku myaka 15. Ibimenyetso igaragaza kuri iyi nshuro biterwa n'uko aka gakoko kaba kamaze kugera mu ngingo nyinshi harimo **amagufwa, umutima, ubwonko** ndetse n'**umwijima**.

Ni gute wakwirinda indwara ya mburugu?

Kimwe n'izindi ndwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina, hari uburyo indwara ya mburugu yakwirindwa:

- Kwifata gukora imibonano mpuzabitsina, dore ko ari ho iyi ndwara yandurira cyane.
- Gupima ababyeyi batwite ndetse bakanavurwa hakiri kare ku bafite indwara ya mburugu.
- Gukoresha agakingirizo mu gihe cyose ukoze imibonano mpuzabitsina.
- Kugira umuntu umwe muryamana gusa kandi akaba yaripimishije ubu burwayi.
- Kwirinda gutizanya ibikoresho byagenewe gukoreshwa mu kwikinisha (**sex toys**).
- Kwipimisha ku bushake kandi kenshi ubu burwayi.
- Kwirinda kunywa inzoga ndetse n'ibindi biyobyabwenge bituma abantu bishora mu gukora imibonano mpuzabitsina.
- Kwipimisha ku bagore batwite ko nta gakoko gatera mburugu banduye.
- Kugana kwa muganga k'umurwayi wamaze gufatwa cyangwa umaze kubona kimwe mu bimenyetso byavuzwe haruguru, na byo ni ingenzi kugira ngo nibiba ngombwa iyi ndwara ivurwe hakiri kare.

Indwara ya Trichomonas.

Trichomonas (tirikomonasi) ni indwara yandurira mu mibonano mpuzabitsina, ikaba iterwa n'agakoko kitwa “**Trichomonas vaginalis**” mundimi z'amahanga. Iyo ndwara yibasira cyane abagore, gusa n'abagabo barayandura iyo bakoranye imibonano mpuzabitsina idakingiye n'abagore bayanduye.

Uko yandura.

Trichomonas yandurira mu mibonano mpuzabitsina idakingiye, ariko ishobora no kwandurira mu bikoresho by'isuku nka (**essuie mains, gants de toilette, indobo, amabase n'ibindi**), ishobora no kwandurira kandi mu kwambarana imyenda y'imbere.

Trichomoniasis irangwa n'iki?

Ibimenyetso by'indwara ya Trichomonasi (Trichomonas).

Ibimenyetso bya Trichomonas ku bagabo.

Akenshi ku bagabo iyi ndwara ntigaragaza ibimenyetso, umenya ko uyanduye ari uko uwo mukoranye imibonano umwanduje. Gusa kuri bamwe ibimenyetso biragaragara.

Iyo rero bigaragaye ni ibi bikurikira:

- Ibintu bisohoka mu gitsina rimwe na rimwe binuka.
- Kokerwa umaze kunyara cyangwa gusohora.
- Uburyaryate mu gitsina imbere.
- Kumva ububabare ku mutwe w'igitsina.
- Kumva ububabare ku dusabo tw'intanga.

Ibimenyetso bya Trichomonas ku bagore.

- Mu gitsina havamo ururenda rwinshi rufite ibara rijya kuba icyatsi kandi runuka.
- Kubabara mu gihe cyo kwihagarika / kunyara.
- Kumva uburyaryate no kwishimagura mu gitsina.
- Kubangamirwa mu gihe cyo gukora imibonano mpuzabitsina,
- Kuribwa mu kiziba cy'inda.

Ibi bimenyetso akenshi birijyana hagati y'iminsi 5 na 28 ku bagore, niyo yaba atarafashe imiti. Gusa iyo bigiye ukibwira ko indwara yikijije, uba wikururira ibyago bitandukanye.

Trichomonas isuzumwa ite?

Iyo ndwara ipimirwa kwa muganga aho bapima inkari muri mikorosikopi, cyangwa se bagapima ururenda bakuye mu gitsina imbere ku bagore.

Ni gute wakwirinda indwara ya Trichomonasi?

Birashoboka kwirinda iyi ndwara ukora ibi bikurikira:

Kimwe n'izindi ndwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina, hari uburyo indwara ya Trichomonasi yakwirindwa.

- Kwirinda guca inyuma uwo mwashakanye, niba uri ingaragu **ukifata**.
- Gukoresha **agakingirizo** igihe cyose ukoze imibonano mpuzabitsina n'abantu barenze umwe.
- Kwisuzumisha trichomonasi kenshi.
- Kwirinda gusangira imyenda y'imbere, ibikoresho byo kogeramo, ibitambaro byo kwihanaguza, ndetse n'imisarane bicaraho ya rusange mu gihe bishoboka.
- Kwivuza indwara ya Trichomonasi kare.
- Mu gihe urwaye ni byiza no gusuzumisha umufasha wawe.
- Kugira umuntu umwe muryamana gusa kandi akaba yaripimishije ubu burwayi.
- Mu gihe ukeka ko wanduye ihutire kwivuza kandi ntugakore imibonano mu gihe utarakira neza.
- Niba umenyeko wanduye bwira uwo mwakoranye imibonano nawe yivuze.

Ku mugore wayirwaye ntiyivuze neza agira ibyago bikurikira:

- Kuba umubyeyi ashobora kubyara umwana udashyitse.
- Kubyara umwana ufite ibiro bike.
- Kuba umwana ashobora kwandura ubu burwayi mu gihe bamubyara.
- Iyo atwite ingobyi y'umwana ishobora gufunguka bityo agakuramo inda.
- Iyo umwana avutse ayivukanye aba afite ibyago byo kutageza imyaka 5 akiri muzima mu gihe atavuye.
- Umugore ufite iyi ndwara ahorana udusebe mu gitsina bityo kwandura sida n'izindi ndwara zandurira mu mibonano bikaba byoroshye.

Indwara y'uburagaza (Chancroid).

Uburagaza ni indwara yandurira mu mibonano mpuzabitsina ikunze kwibasira cyane cyane igitsina gabo ikaba iterwa n'agakoko gato cyane kitwa “**Haemophilus ducreyi**” mundimi z'amahanga.

Iyi ndwara igaragazwa n'udusebe tuza ku gitsina turyana cyane ikandura hagati y'abantu bakoze imibonano mpuzabitsina idakingiye.

Igitsina gabo **kidasiramuye** gifite ibyago byinshi byo kwandura iyindwara mugihe gikoze imibonano mpuzabitsina idakingiye n'uyirwaye.

Iyi ndwara kandi ikunze kugaragara mu bantu bakora umwuga wo kwicuruza iyo bakoze imibonano mpuzabitsina idakingiye.

Abantu banduye iyi ndwara y'uburagaza kandi baba bafite ibyago byinshi byo kwandura virusi itera Sida igihe nanone bakoze imibonano mpuzabitsina idakingiye.

Uko yandura.

Indwara y'uburagaza yandurira mu mibonano mpuzabitsina idakingiye, ndetse no guhura cyangwa se kwitsiritanaho ku ruhu rw'uwanduye n'utarandura.

Ibimenyetso by'indwara y'uburagaza.

Umuntu wanduye iyi ndwara atangira kugaragaza ibimenyetso hagati y'iminsi 4-10 nyuma y'uko yanduye iyi ndwara y'uburagaza.

Bimwe mu bimenyetso bikunze kugaragara:

- Uduheri duto duto dutukura kandi tworohereye ku gitsina aritwo duturika tukavamo udusebe.
- Kuzana amatembabuzi afite ibara ry'icyatsi cyangwa umuhondo ava mugitsina no kuri utwo dusebe.
- Ayo matembabuzi aba afite impumuro mbi iva mu gitsina no muri utwo dusebe.
- Kuribwa ndetse no kuva amaraso ku gitsina.
- Kubabara mu gihe cyo kwihagarika / kunyara.
- Kugira umuriro mwinshi.

Uko indwara y'uburagaza yakwirindwa.

- Kwifata (ubu nibwo buryo bwizewe bwo kuyirinda).
- Kwirinda gukora imibonano mpuzabitsina idakingiye.
- Kwirinda gukorana imibonano mpuzabitsina n'abantu benshi batandukanye.
- Kwisuzumisha kenshi indwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina.
- Kubaza umuntu mugiyeye gukorana imibonano mpuzabitsina niba yarisuzumishije iyi ndwara.

Ingaruka zo kutayivuzwa.

Iyi ndwara y'uburagaza iyo itavuye:

- Ishobora gukwirakwira ku bantu bakorana imibonano mpuzabitsina.
- Ibyago byo kwandura virusi itera Sida biba byiyongereye cyane mu gihe cy'imibonano mpuzabitsina.
- Iyi ndwara kandi ishobora gusenya ingirangingo z'uruhu ku gitsina.
- Ibisebe byatewe n'iyi ndwara bishobora kandi kwandura izindi mikorobe.

Uburagaza ni imwe mu ndwara zandurira mu mibonano mpuzabitsina irangwa no kugira **udusebe** turyana ku gitsina. Ni indwara ikunda kwibasira **abagabo**.

Indwara y'uburagaza ni indwara ikomeye ariko ivurwa igakira kandi neza. Iyo umurwayi afashe imiti neza nk'uko yabitegetswe na muganga aba ashobora gukira mu gihe gito.